

a tupolevům, že dosud nedostihl ptáka, neboť nedokáže plout vzduchem velebně a tiše!

Malířovo umění se samozřejmě vyvíjí. Zjednodušuje se, stává se prostším, lapidárnějším. Kde byl dříve veselý a sytý břich balónu, leží dnes do země vpitý pták. Krajiny a ohrady snů se ukryly za terče, do nichž bez ustání bije naše obrazotvornost.

Stává se uměním zkratky, uměním, které touží — jako motýl nebo mormon — obsáhnout několik květin, mnoho žen, všechny pocity. Rájem znovu zacelelým, který se však otvírá tomu kdo má oči, kdo se přitiskne a dívá.

KAREL SÝS

KAMIL LHOTÁK

narozen 1912 v Praze. Studoval na Univerzitě Karlově. Jako výtvarník je samouk. První výstavu měl v roce 1939 v Beaufortově galerii v Praze. Od roku 1940 byl členem Umělecké besedy. V letech 1942—1948 byl členem Skupiny 1942.

Z KNIH, PRO DĚTI A MLÁDEŽ, KTERÉ ILUSTROVAL:

- BRANALD A.:** Dědeček automobil
BOŘKOVCOVÁ H.: My tři cvoci
Cizí holka
Vzteklouni
GAJDAR A.: Timur a jeho parta
HRUBÍN Fr.: Dívej se a povídej
S čím si hrají
To je jízda, to je let
KATAJEV V.: Na obzoru plachta bílá
TWAIN MARK: Dobrodružství H. Finna
Dobrodružství T. Sawyera
Tom Sawyer detektivem
PLEVA J. V. Budík
RANSOME A.: Boj o ostrov
Klub Lysek
Petr Kachna
Trošečníci z Vlaštovky
Zamrzlá loď kapitána Flinta
ŘÍHA B.: Stázka

- SOUČEK L.:** Hrátky kolem křížovatky
ŠAGINJAN M. S. Jak se světlo naučilo kreslit
O dvou sestřách...
ŠMAHELOVÁ H.: Jsem už velká dívka
Magda
Mládí na křídlech
Velké trápení
VERNE J.: Robur Dobývateľ
Vynález zkázy

58. výstava ilustrací a grafiky v rodném domě Václava Šolce v Sobotce. Sezóna 1981. Pořadatelé: Okresní galerie v Jičíně, Osvětová beseda v Sobotce, Spolek sběratelů a přátel ex libris, kolektivní člen České společnosti pro estetiku při ČSAV v Praze, Albatros, nakladatelství pro děti a mládež v Praze. Vytiskl Mír, 6, provoz 62, Praha 3

KAMIL LHOTÁK

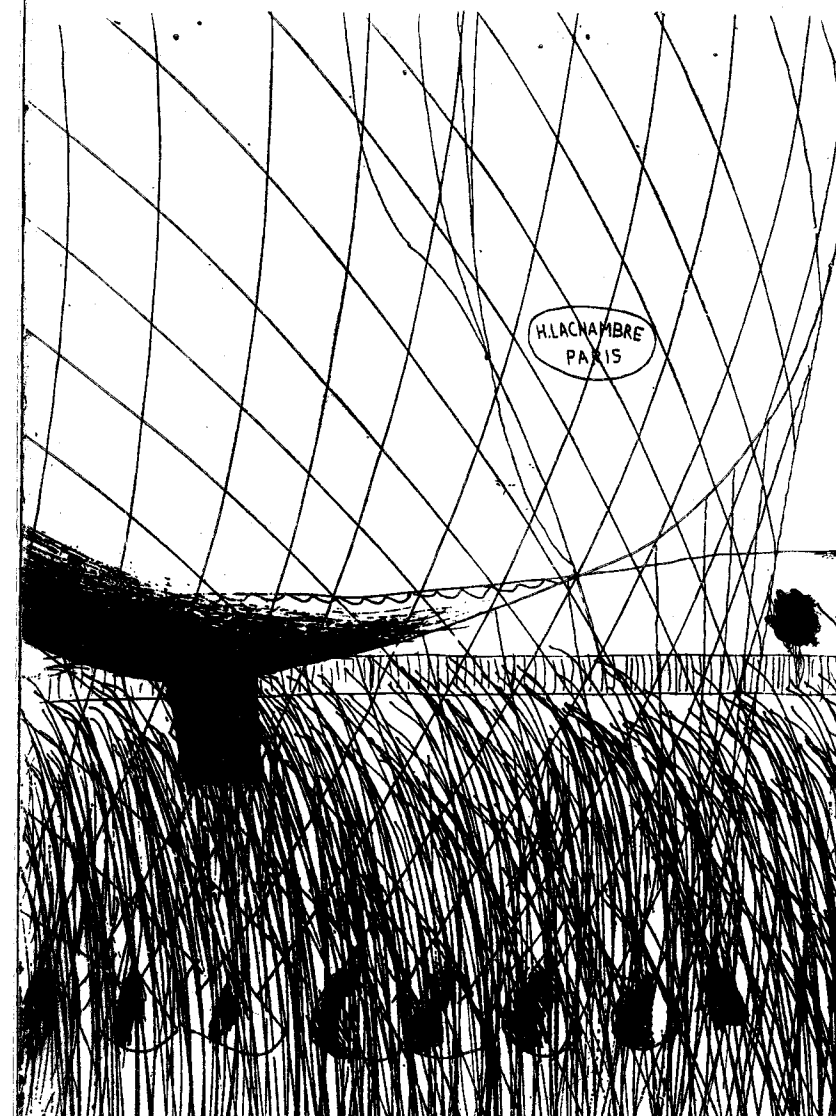
GRAFIKA

Rodný dům

Václava Šolce

Sobotka, září — říjen

1981

KAMIL LHOTÁK se zapisuje do vývoje našeho novodobého umění především objevem oblasti, která byla přehlížena a hodnocena spíš jako nežádoucí produkt moderní civilizace a nikoliv, aby mohla zaujmout pozornost umělce. Všichni si uvědomujeme, jak jedinečným způsobem a s důvěrnou poetičností vyjádřil vztah člověka našeho věku ke strojm, jak se mu kouzelným způsobem podařilo probudit v nás zájem o zdánlivě všední realitu moderního velkoměsta a hlavně jeho periferii, abychom spatřili krásu také na věcech nezajímavých, pouze užitkových, ale také na objektech, jež dosloužily a byly vyřazeny jako nepraktický již a dokonce i ošklivý produkt z důstojné sféry našich dnešních životů. Na této výstavě se setkáváme s výběrem jeho grafických prací, jimiž si doplňujeme jeho malířskou tvorbu zcela umělecky svébytnými hodnotami. V těchto tisících provedených technikou leptu, suché jehly či litografie podobně si jako před jeho obrazy uvědomujeme, že dal novou tvář také našemu krajinářství. Dřívější způsob znázornění přírody vycházel totiž jen ze snahy převést do malby; zobrazit prostě, co zaujalo oko. Kamila Lhotákovi se však podařilo, že vytváří krajinu své představy a snu, v níž je však kupodivu všechno reálné a poznatelné. Tím nás právě vede hlouběji ke středu problematiky moderního člověka. Podařilo se mu změnit drsnou a člověku vlastně nepřátelskou skutečnost v obrazovou poezii. Proto nikdy nemusel o své místo v našem umění bojovat. Se vstupem obrazů Kamila Lhotáka do výstavních síní od konce třicátých let byl v něm našemu umění objeven tak významný umělec, jak ho, nositele titulu zasloužilý umělec, hodnotíme dnes. Tak například mohl Jiří Kotalík již před dávnými lety prohlásit, že díla Kamila Lhotáka jsou „skvosty básnického zření a spontainety“ a že se jimi jeho tvorba „předurčuje k ohla-

su mezinárodnímu“. Takových úspěchů skutečně Kamil Lhoták dosáhl v řadě uměleckých konfrontací v zahraničí a z nich nejvýznamnější je hlavní cena, jež mu byla r. 1947 udělena v Benátkách a stříbrná medaile, jež získal za své ilustrační dílo v Moskvě r. 1975 a tak byl zde vyznamenán v bohaté zahraniční účasti jako jediný český výtvarník.

Dr. FRANTIŠEK DVOŘÁK

BÁJEČNÝ MUŽ KAMIL LHOTÁK

Kamil Lhoták se narodil 25. července 1912. Je tedy pamětníkem těch slavných dob, kdy se po silnicích, železnicích, řekách a v povětrí proháněli oni báječní muži na strojích — průkopníci nového věku. Připadl mi krásný úkol, napsat, proč Kamila Lhotáka mám rád. Úkol omezený s přísností orientálních pohádek ne snad na jednu noc, ale na čtyři stránky strojopisu. A tak se uchýlím k něčemu, co nás učila střední škola a co jsem vždycky upřímně nenáviděl — totiž k rozboru básně, navíc k rozboru básně vlastní.

Bun-hill

*Každý obraz je protržený obal ráje
vyhrazeného vynálezčům
kteří přemohli hluchotu a slepotu
vady chůze i stesk po vznášení . . .*

*Ale andělé
bílé krvinky vyššího těla
se slétnou na otvor
odstrčí poslední svědky zázraku
a rychlými tahy ho zacelí*

Obraz jako protržený obal ráje — jako něco, do čeho můžeme jen nahlédnout, i kdybychom rozhrnovali oponu tajemství sebeširšími rameny. Myslím přitom na magický obraz Scéna v parku. Kdo nám dopoví, co se děje v houštinách za bílým praporkem osudu?

Stalo se zvykem vidět ve Lhotákově díle pouze romantiku počátku století, kdy stroj přestával být

jen prodlouženou rukou nebo nohou, zjemnělým hmatem či napodobeninou ptáka, ale stával se samostatným fenoménem, smyslem, údem. Žil vlastním životem a také umíral, opotřebovaný jako stařec, na periferiích města. Dosud krátké, ale již rostoucí lidské končetiny začaly nadouvat rukávy a nohavice šatů, střížených ještě podle módy francouzských osvícenců. Vynálezy a technické objevy ležely na zemi jako houby, stačilo jen se shýbnout první.

Stroje na sebe dosud braly roztodivné podoby, vypůjčené z garderoby rostlin a živočichů, jak dosvědčuje nádherná kovová květina Aderova parního avionu, jež se roku 1890 vznesla několik centimetrů nad zem a odsunula tak do zapomnění výkony indických fakírů, kteří se v extázi vznášeli před princem waleským.

Za dehtovanými stěnami kůlen se rodil nový svět a nový člověk — vládce živelů, vládce hmoty.

Byl to opravdu vládce? Bohužel ne vždy. Nebyly jen smrtelné pády plátnem potažených plaňkových letounů, tragické pokusy o dosažení stratosféry, srážky a nezdary všude tam, kde se člověk pokusil prorazit meze svých možností. Často naopak věda a technika hrozila obrátit se proti svému tvůrci, což ostatně činí stále!

Už proto není Lhotákově dílo jen úžasným a fantastickým výletem do světa, v němž věda a umění žijí vedle sebe jako rovnocenní partneři, ale také a především bojem za to, aby výsledky lidské činnosti prospívaly zase jen lidem.

Kamil Lhoták maluje rád věci odložené, věci náhodou nalezené, věci, které do krajiny umístila čísi zázračná ruka. Míče, plavátky, stroje pouště, vlajky, antény, motocykly bez pána, hustilky, kolejnice, bary . . . Jeho obrazy jsou však všechno jiné než starobince a útulky mechanického světa. V jeho rukou věci nabývají hrdoosti a nesou pyšné heslo českého krále: „Já sloužím“. A není důvodem ke smutku, že to mnohdy znamená: „Sloužil jsem!“

Řekli byste, že takový svět už neexistuje? Mnozí z nás, aniž si to uvědomujeme, hledáme po světě jeho čisté vtělení Becky Thatcherové, první milenky Toma Sawyera. A ještě dnes lze hledat a najít v Holešovicích za nádražím ohrady, jež by mohly skrývat aeronautické dílny. A pestré balóny ještě stále připomínají člověku a jeho burácejícím boeingům